

Доброго дня. Ви часто їздите в регіони і, мабуть, добре розумієте, як ми тут живемо. Зарплати у нас невеликі, за все доводиться платити, а тут ще й постійні побори в школі - то на канцтовари, то на миючі засоби, то на ремонт. Скажіть, будь ласка, наскільки вони законні й чи обов'язково їх сплачувати?

Стефанія Король

Чи мають право у школах брати кошти за навчання?

Стаття 53 Конституції України та статті 3 та 4 Закону України «Про освіту» гарантують право громадян на доступність освіти та право на безоплатну освіту у випадках і порядку, визначених Конституцією та законами України.

Держава гарантує усім громадянам України та іншим особам, які перебувають в Україні на законних підставах, право на безоплатне здобуття повної загальної середньої освіти відповідно до стандартів освіти. Так само держава гарантує безоплатне забезпечення підручниками (у тому числі електронними) й посібниками всіх здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників.

Хто має утримувати школу в нормальному стані?

Утримання та розвиток матеріально-технічної бази – а це будівлі, споруди, земля, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло та інші цінності – закладів загальної середньої освіти фінансуються за рахунок коштів засновників цих закладів.

Чи може школа фінансуватися за рахунок батьків?

Статтею 79 Закону України «Про освіту» визначено, що джерелами фінансування суб'єктів освітньої діяльності відповідно до законодавства можуть бути: державний та місцевий бюджети, плата за надання освітніх та інших послуг відповідно до укладених договорів, плата за науково-дослідні роботи (послуги) та інші роботи, виконані на замовлення підприємств, установ, організацій, інших юридичних та фізичних осіб.

Окрім того, заклади освіти можуть отримувати фінансування за рахунок доходів від реалізації продукції навчально-виробничих майстерень, підприємств, цехів і господарств, від надання в оренду приміщень, споруд чи обладнання. Так само школи можуть отримувати гранти вітчизняних і міжнародних організацій, дивіденди від цінних паперів, відсотки від депозитів і розміщення коштів спеціального фонду на поточних рахунках банків державного сектору.

Ще видами фінансування діяльності закладу освіти законом встановлено добровільні внески у вигляді коштів, матеріальних цінностей, нематеріальних активів, одержаних від підприємств, установ, організацій, фізичних осіб; інші джерела, не заборонені законодавством.

Тобто, батьки мають право робити добровільні внески на потреби закладів загальної середньої освіти. При цьому заклади освіти, що отримують публічні кошти, та їх засновники зобов'язані оприлюднювати на своїх веб-сайтах кошторис і фінансовий звіт

про надходження та використання всіх отриманих коштів, інформацію про перелік товарів, робіт і послуг, отриманих як благодійна допомога, із зазначенням їх вартості, а також про кошти, отримані з інших джерел, не заборонених законодавством.

Чи можуть батьки контролювати ці витрати?

Закон також передбачає можливість здійснення громадського контролю у сфері освіти суб'єктами громадського нагляду, зокрема об'єднаннями здобувачів освіти, об'єднаннями батьківських комітетів та органами, до яких вони делегують своїх представників.

Що робити, коли вимагають сплатити кошти?

Враховуючи викладене, добровільні внески не можуть бути примусовими і вимірюватися фіксованими сумами. Вимагання коштів адміністрацією закладу загальної середньої освіти, педагогічними працівниками є незаконним та тягне кримінальну відповідальність відповідно до чинного законодавства. Якщо ви стали жертвою вимагання коштів – слід звернутися із заявою до місцевого відділку поліції.

Куди звертатися, щоб отримати детальну консультацію?

Більш детальні роз'яснення та адвокатську допомогу можна отримати в Регіональному центрі з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Луганській та Харківській областях. Дізнатися, де розташований найближчий пункт правової допомоги можна на сайтах Міністерства юстиції України та Головного територіального управління юстиції у Харківській області або за телефоном гарячої лінії 0(800) 213-103.